

**TOETSINGSADVIES OVER HET MILIEUEFFECTRAPPORT
VERBRANDING PAPIERRESTSTOFFEN PARENCO BV TE RENKUM
EN DE AANVULLING DAAROP**

14 NOVEMBER 2001

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. OORDEEL OVER HET MER EN DE AANVULLING.....	2
3. TOELICHTING OP HET OORDEEL.....	2
3.1 Probleemstelling en doel.....	2
3.2 Doelmatigheid.....	3
3.3 Voorgenomen activiteit.....	4
3.4 Emissies en mitigerende maatregelen.....	4
3.5 Meest milieuvriendelijk alternatief.....	6
3.6 Milieugevolgen.....	7
3.7 Vorm en presentatie	8

1. INLEIDING

Parenco B.V. te Renkum heeft het voornemen een nieuwe wervelbedverbrandingsinstallatie te realiseren. Deze dient ter vervanging van de bestaande installatie en zal tevens een grotere capaciteit hebben. Ter onderbouwing van de besluitvorming over de vergunningen in het kader van de Wet milieubeheer (Wm) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren is een milieueffectrapportage (m.e.r.) uitgevoerd.

Bij de brief van 13 augustus 2001¹ heeft de provincie Gelderland (als coördinerend bevoegd gezag) de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het opgestelde milieueffectrapport (MER). Het MER is op 22 augustus 2001 ter inzage gelegd². Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³ De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴, die zij van het bevoegde gezag heeft ontvangen. Waar relevant voor het advies verwijst de Commissie naar deze reacties.

Op grond van de Wet milieubeheer⁵ toetst de Commissie:

- aan de richtlijnen van het MER, zoals vastgesteld op 9 februari 2001;
- op eventuele onjuistheden;
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER.

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de wettelijke vereisten en de richtlijnen en gaat zij na welke onderdelen van het MER in aanmerking komen voor een positieve vermelding. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij de vergunningverlening. Is dat naar haar mening niet het geval dan betreft het een *essentiële tekortkoming*. De Commissie zal dan adviseren tot een aanvulling. Overige tekortkomingen worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

In de toetsingsfase heeft de Commissie de initiatiefnemer een aantal vragen voorgelegd, omdat zij van mening was dat het voorliggende MER op bepaalde punten niet duidelijk was. Op een groot aantal punten is daarop een bevredigend antwoord gekregen. (De belangrijkste punten worden in het toetsingsad-

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

⁴ Zie bijlage 4 voor een lijst hiervan.

⁵ artikel 7.26 lid 1, 7.23 lid 2 en 7.10.

vies besproken.) Toch resteerden er bij de uiteindelijke beoordeling van het MER enkele zogenoemde essentiële tekortkomingen, zodat de Commissie een aanvulling op het MER noodzakelijk achtte. Het bevoegde gezag heeft dit advies tot aanvulling overgenomen⁶. De initiatiefnemer heeft vervolgens een Aanvulling Milieueffectrapport (oktober 2001) opgesteld. De Commissie heeft de informatie daaruit bij de toetsing van het MER betrokken. Omdat de Aanvulling nog niet ter visie heeft gelegen, heeft de Commissie geen inspraakreacties daarover bij haar advies kunnen betrekken. De Commissie adviseert het document in ieder geval bij de ontwerpbeslikkingen ter visie te leggen.

2. OORDEEL OVER HET MER EN DE AANVULLING

De Commissie is van oordeel dat **de essentiële informatie** in het MER en de Aanvulling van oktober 2001 **aanwezig** is om het milieu een volwaardige plaats te geven bij de besluitvorming over de vergunningen.

Bij de toetsing van het MER aan de vastgestelde richtlijnen achtte de Commissie op enkele punten een aanvulling noodzakelijk om het beeld volledig te krijgen. In het onderhavige advies zijn het MER en aanvulling tezamen beoordeeld. Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op het oordeel van de Commissie met daarbij enkele aanbevelingen voor het bevoegde gezag.

3. TOELICHTING OP HET OORDEEL

3.1 Probleemstelling en doel

De voorgenomen activiteit van Parenco dient in grote lijnen drie doelen:

- vervangen van de huidige wervelbedverbrandingsinstallatie vanwege ouderdom;
- verbranden van meer eigen afvalstromen (rejects, schors, zaagsel) om zelf ter plekke meer energie op te wekken;
- het op termijn verbranden van meer afval dan nu wordt geproduceerd door een mogelijk toekomstig hogere productiecapaciteit van papier.

Omdat de oven is gedimensioneerd op een geplande – later aan te vragen – uitbreiding van de papierproductie zal de te bouwen oven vooralsnog voor slechts 60% van de capaciteit wordt benut. (De milieuruimte die wordt aangevraagd, betreft overigens het opereren op vollast.) In het MER is niet duidelijk aangegeven welk stookregime in de periode van ondercapaciteit wordt gehanteerd (minder uren draaien of op deellast). Parenco heeft toegelicht dat de oven continu op deellast zal draaien.

De Commissie constateert dat Parenco geen gehoor heeft gegeven aan de wens in de Richtlijnen om tevens een beeld te geven van de totale cumulatieve effecten bij een hogere papierproductiecapaciteit (zie ook 3.6). Bij een eventu-

⁶ zie bijlage 1a

ele vergunningsprocedure voor uitbreiding van de papierproductie zullen deze cumulatieve effecten in ieder geval beschreven moeten worden, maar dan zal de (overgedimensioneerde) wervelbedoven als een autonome ontwikkeling worden beschouwd. Het mag duidelijk zijn dat het niet-realiseren van een grotere papierproductie een zekere desinvestering zal betekenen, dan wel kan leiden tot import van afvalstromen van elders, hetgeen in dit MER niet is beschreven.

- Mede ook in verband met vragen over dit aspect tijdens de hoorzitting adviseert de Commissie het bevoegde gezag bij de vergunning goed te motiveren hoe met deze problematiek van “het bij de oven vooruitlopen op een hogere papierproductie in de toekomst” is omgegaan.

3.2 Doelmatigheid

In het MER staat dat er in het kader van het opstellen van het Landelijk Afvalbeheersplan nog discussie gaande is over onder andere het onderscheid tussen nuttige toepassing en verwijdering. Uit publicaties⁷ is inmiddels duidelijk geworden dat volgens de uitgangspunten van het toekomstige rijksbeleid bij afvalverbranding slechts bij een stookwaarde >11.5MJ/kg (<1% chloor) van nuttige toepassing (en vrije marktwerking) sprake kan zijn. Om die reden is het begrijpelijk dat de initiatiefnemer heeft afgezien van import⁸ van ontinktingsresidu uit Duitsland.

Op pagina 32 van het MER staat dat de voorgenomen activiteit als een nuttige toepassing kan worden beschouwd. De Commissie wijst erop dat dit per stroom moet worden beoordeeld, waarbij de stookwaarde in ogenschouw moet worden genomen. Alleen de verbranding van de rejets geldt dan als nuttige toepassing. Dat laat overigens onverlet dat de voorgenomen activiteit ook voor de overige stromen in het licht van het landelijke beleid als doelmatig kan worden beschouwd. Van een aantal stromen (ontinktingsresidu, papierslib en rejets) is dat op voorhand duidelijk, omdat hogere treden op de Lader van Lansink niet aan de orde zijn.

Voor rejets is de vraag aan de orde of verbranden met energieopwekking beter ter plekke kan gebeuren, dan wel in een specifieke afvalverbrandingsinstallatie elders. Met name het effect op de hergebruiksmogelijkheden van de resterende as (papierkalk genoemd) is dan bepalend. Met de verduidelijking van initiatiefnemer dat de acceptatie-eisen voldoende ruimte bieden, is de benodigde informatie gegeven.

Verder zijn er twee afvalstromen (schors en zaagsel) die ook op andere wijze hergebruikt zouden kunnen worden. Schors bevat echter teveel cadmium om in de landbouw te worden gebruikt en zaagsel lijkt een te bescheiden stroom om een aparte lijn voor te ontwikkelen.

⁷ Bijvoorbeeld: Informatiebulletin Afval Informatief (juni 2001).

⁸ Dit voornemen stond in de startnotitie nog vermeld, maar werd in het MER (zonder opgaaf van reden) geschrapt. Ook de hoeveelheid te verbranden rejets is in het MER kleiner dan in de startnotitie. Parenco heeft toegelicht dat dit komt omdat nadere kwaliteitseisen zijn gesteld bij de levering van papier.

Hoewel het MER dus te veel uitgaat van het totaal aan afvalstromen en niet op gescheiden verwerken van de gescheiden ingezamelde stromen, is er al met al voldoende informatie voor het bevoegd gezag om de doelmatigheid te kunnen beoordelen.

In de inspraak⁹ wordt gesteld dat in het MER niet van de stand der techniek wordt uitgegaan. Verwezen wordt naar de milieuprestaties van andere installaties, zoals de slibverbrandingsinstallatie te Dordrecht en de EPON.

De Commissie wijst erop dat daarbij voorbij wordt gegaan aan het feit, dat de bulk van de afvalstoffen, die bij Parenco worden verbrand niet vergelijkbaar zijn met het zuiveringsslib dat DRSH verbrandt. Bij Parenco zijn het kwik- en cadmiumgehalte beduidend lager. Door het hoge kalkgehalte in de oven van Parenco zal de verdeling van deze stoffen heel anders liggen dan in Dordrecht. Dat blijkt ook uit tabel 4.4. op blz. 61 van het MER. Het effluent van de wasser zal veel minder zware metalen bevatten dan in Dordrecht, zodat een extra voorzuivering van dit water in eerste instantie niet nodig lijkt. Een cumulatie van metalen via een kringloop zal dan ook zo beperkt zijn, dat dit via de papierkalk afgevoerd wordt zonder dat de kwaliteit hiervan wezenlijk verandert. De vergelijking van Parenco met de EPON gaat evenmin niet op, aangezien het hier toch gaat om afvalverbranding en niet om elektriciteitsopwekking. Als de afvalstoffen (paperslib, awzi slib, rejects) niet bij Parenco worden verbrand zal dit elders moeten gebeuren.

3.3 Voorgenomen activiteit

De te verwerken afvalstoffen en de wijze van verwerking zijn in het MER goed beschreven. In de vergunningaanvraag zou wel duidelijker moeten zijn aangegeven welk deel van het terrein overkapt of inpandig is. Het MER is op dit punt niet heel inzichtelijk.

3.4 Emissies en mitigerende maatregelen

Onderbouwing verwachtingswaarden

De emissies van de voorgenomen activiteit zijn niet duidelijk genoeg beschreven. Er blijkt een groot verschil tussen de huidige emissies en de te verwachten emissies van de nieuwe installatie, terwijl de nieuwe installatie moderner is en uitgerust met een natte rookgasreiniging. Dit vraagt om een nadere toelichting.

De Commissie heeft daarom gevraagd het MER aan te vullen met een heldere tabel (of tabellen) van meetcijfers van de huidige installatie van Parenco en van beide zusterbedrijven in Schwedt en Schongau voor de meest relevante stoffen: kwik, cadmium en dioxinen.

Op basis van de meetcijfers dient de verwachte waarde in tabel 4.7 nader te worden toegelicht.

Deze gegevens zijn nodig om te waarborgen, dat het MER alle informatie bevat, die het bevoegd gezag nodig heeft om te beoordelen of de voorgestelde

⁹ Bijlage 4, nummer 1.

rookgasreiniging afdoende is, dan wel een aanvullende stap zinvol is om kwik, cadmium en dioxinen emissies te reduceren¹⁰.

In de Aanvulling van oktober 2001 is in tabel 1 extra informatie verstrekt aan de hand van meetcijfers van de drie installaties. Daarbij wordt direct ook duidelijk dat een installatie niet moet worden overbelast. Op basis van de meetcijfers blijkt dat de verwachting, uitgesproken in tabel 4.7 van het MER een marge bevat. In de praktijk zijn bij wervelbedverbranding onder goede condities lagere waarden gemeten. Het beeld van de installatie in Schwedt is daarbij verhelderend, aangezien daar ook rejets worden meeverbrand en de rookgasreiniging overeenkomt met de voorgenomen activiteit.

Ook tabel 2 en 3 van de aanvullingen geven een duidelijker beeld van de te verwachten emissievrachten ten opzichte van de maximale emissies op basis van het 'opvullen van de norm'.

De aanvulling verschaft ook de gewenste informatie over mitigerende maatregelen om de emissies van kwik, cadmium en dioxinen verder te verlagen. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan vragen uit de inspraak¹¹.

DeNOx

Ook op enkele andere punten voldoet de beschrijving in het MER niet aan het gevraagde in de richtlijnen en heeft de Commissie om een aanvulling gevraagd.

Zo is het MER onduidelijk wat betreft de emissie van NO_x en de noodzaak van een DeNOx-installatie. Dit wordt mede veroorzaakt, doordat de initiatiefnemer gegevens presenteert bij verschillende zuurstofgehaltenes.

Verder blijft de vorming van lachgas bij installatie van een DeNOx onderbelicht. Er is op dit punt recente informatie in de vorm van een Novem rapport waaruit gegevens zijn te halen die het bevoegd gezag kunnen helpen in het besluit, dat moet worden genomen over de DeNOx. De vorming van extra lachgas is een gegeven dat afgewogen moet worden¹² bij de keuze of in dit geval een SNCR-DeNOx zinvol is en voldoende milieurendement oplevert.

In de Aanvulling van oktober 2001 staat nu een helder overzicht van de te verwachten emissies van NO_x en tevens van het bijeffect van de vorming van lachgas indien een SNCR-DeNOx wordt toegepast. De initiatiefnemer heeft een juiste extrapolatie gemaakt van de NOVEM studie naar de vorming van lachgas. De extrapolatie van de meetgegevens bij de SVI te Dordrecht naar de situatie bij Parenco is lastig. De initiatiefnemer blijft daarbij aan de voorzichtige kant. Het bijeffect kan zelfs wel iets groter uitvallen.

Met de Aanvulling is duidelijk dat verminderen van de uitstoot van NO_x een extra uitstoot van een broeikasgas oplevert. Met deze gegevens is nu alle informatie aanwezig om de afweging te kunnen maken of bij een installatie als deze een SNCR-DeNOx gewenst is of niet.

¹⁰ Zie ook de inspraakreacties bijlage 4 nummer 1 en 3

¹¹ Nummer 1 en 3 bijlage 4.

¹² Dit dient uitgedrukt te worden in CO₂-equivalenten (Global Warming Potential N₂O = 310).

Geur

In het MER wordt niet beschreven welke kwalificatie de geur van Parenco krijgt, zodat niet duidelijk wordt wat de toetsnorm voor Parenco moet zijn. Aanvullende gegevens hierover zijn opgenomen in een achtergrondrapport¹³. (Dit rapport was niet met het MER ter visie gelegd¹⁴. De Commissie adviseert het alsnog bij de ontwerpbeschikking te visie te leggen.)

Beter moet worden uitgelegd hoe het op deelvermogen stoken van de oven de geuremissie beïnvloedt. De redenering die hierover op pagina 106 van het MER wordt gegeven, komt niet overtuigend over.

Deze punten zijn in de Aanvulling op toereikende wijze behandeld.

3.5 Meest milieuvriendelijk alternatief

Voortvloeiend uit de opmerkingen in §3.4 acht de Commissie bij het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) extra informatie nodig. Bij het mma ontbreekt naar de mening van de Commissie informatie over een extra rookgasreinigingstap om kwik, cadmium en dioxinen tot het laagst haalbare niveau terug te brengen¹⁵.

Om het bevoegd gezag in staat te stellen een juiste afweging te maken heeft de Commissie om een aanvulling op dit punt verzocht.

In ieder geval diende een actief koolfilter beschreven te worden (vastbed en/of actiefkool op een doekenfilter) als extra stap achter het nu gekozen E-filter (doel terugwinnen papierkalk) en de wasser.

Ook ontbreekt in het MER informatie om de geuremissie tijdens onderhoud van de verbrandingsoven te beperken. Hoewel dit op het grensvlak ligt van de voorgenomen activiteit (afvalverbranding) en de reeds bestaande installaties bij Parenco (de huidige awzi) acht de Commissie het toch van belang, aangezien initiatiefnemer het bestrijden van geurhinder noemt als één van de argumenten, die pleiten voor de bouw van een eigen verbrandingsinstallatie (zie pagina 9 van het MER: *“De verbrandingsinstallatie is zelfs essentieel in de geurbestrijding daar de met geurcomponenten belaste lucht van de afvalwaterzuiveringsinstallatie als verbrandingslucht wordt benut”*).

In de Aanvulling is een duidelijke beschrijving gegeven van de toepassing van actief kool als mma.

Ook is de onjuistheid in de geurberekening gecorrigeerd en wordt nu duidelijk gemaakt welke mogelijkheden er zijn om tijdens onderhoud extra maatregelen te treffen. De contouren in de bijlage maken duidelijk dat het effect beperkt is vanwege de grote geurcontour veroorzaakt door de papierproductie units.

Met de aanvulling is de informatie aanwezig voor een goede afweging.

¹³ Geuremissieonderzoek bij Parenco in Renkum, mei 2000, Buro Blauw.

¹⁴ Zoals ook wordt opgemerkt in inspraakreactie nummer 2.

¹⁵ Zie ook de inspraakreactie nummer 1 en 3.

3.6 Milieugevolgen

De beschrijving van de milieugevolgen in het MER voldoet voor een groot deel aan het gevraagde in de richtlijnen. Over dit onderwerp heeft de Commissie de volgende opmerkingen:

Immissieberekeningen

In de tabellen (7.1 en 7.2) waarin de immissies in de toekomstige situatie worden aangegeven, is niet duidelijk welke invoergegevens voor de berekening zijn gebruikt.

Tabel 5.2 laat zien, dat de papierfabricage exclusief de huidige wervelbedoven ook een emissie van NO_x, CO, CO₂ en koolwaterstoffen veroorzaakt. Indien tabellen 7.1 en 7.2 in het MER niet de cumulatieve situatie aangeven, dient de berekening van de immissie en de depositie opnieuw te worden uitgevoerd. Daarbij dient in ieder geval de huidige papier productiecapaciteit als uitgangspunt te worden genomen (autonome ontwikkeling) maar bij voorkeur ook de toekomstige situatie, waarop de capaciteit van de nieuwe wervelbedoven al vooruit loopt.

Met de Aanvulling wordt duidelijk dat de immissie- en depositie berekeningen in het MER niet gebaseerd waren op de cumulatieve effecten, zoals voorgescreven in de richtlijnen. Met de aanvulling wordt deze omissie gecorrigeerd. De nieuwe tabel 6, 8 en 9 geven essentiële informatie over het cumulatieve effect van o.a. NO_x. Daarmee voldoet het MER samen met de aanvulling aan de richtlijnen.

Geluid

Uit het MER blijkt dat Parenco op de punten 3 en 7 niet aan de geluidsnorm voldoet. Niet staat aangegeven welke maatregelen zijn voorzien om hierin verbetering aan te brengen.

Parenco heeft aangegeven dat deze overschrijding waarschijnlijk het gevolg is van de onnauwkeurigheidsmarges in de gehanteerde meet en rekenmethoden. Ter controlering zal Parenco ook nieuwe berekeningen uitvoeren volgens de nieuwe Handleiding, maar dat heeft alleen zin als de vergunningswaarden ook met deze methode worden berekend. Hierover zal overleg met de provincie plaats vinden.

Trillingen

Gegeven het feit dat er nu klachten over trillingen zijn acht de Commissie dit punt in het MER te summier behandeld.

Parenco heeft uitgelegd dat inmiddels maatregelen zijn genomen en klachten niet meer optreden.

Externe veiligheid

In het MER ontbreekt een beschrijving van de veiligheidssituatie indien ammonia voor een DeNOx installatie wordt toegepast. De Commissie is van mening dat het risico hiervan moet worden beschreven aan de hand van een contour met bijbehorende kansschatting. Uit een MER¹⁶ voor een vergelijkbare installatie blijkt dat de risicoafstand op 50-80 meter ligt. Voor de volledigheid dienden echter naar het oordeel van de Commissie ook deze gegevens (inclusief onderbouwing) in de aanvulling te worden opgenomen.

¹⁶ MER Energie-terugwinning uit hoogcalorisch afval, AVIRA, 27 november 2000

In de Aanvulling staat nu¹⁷ dat bij toepassing van een DeNOx ureum zal worden ingezet. In het MER staat echter op diverse plaatsen (bijvoorbeeld op pagina 100 en in bijlage X) dat ammonia wordt toegepast.

- De Commissie adviseert in het kader van de vergunningverlening zo nodig aandacht te besteden aan de opslag van chemicaliën voor een SNCR-DeNOx, mocht deze gebouwd worden.

3.7 Vorm en presentatie

De samenvatting geeft een inzichtelijke weergave van de hoofdpunten uit het MER¹⁸. Toch zal het voor omwonenden uit het MER niet altijd echt duidelijk worden op welke punten de toekomstige situatie zal veranderen ten opzichte van de huidige. Deze veranderingen staan in het MER niet overzichtelijk naast elkaar. Soms moeten berekeningen door de lezer zelf worden gemaakt¹⁹. Deze opmerking kan worden beschouwd als een aandachtspunt voor komende MER'en.

¹⁷ Overigens niet consequent op elke pagina.

¹⁸ Al verhoogt de combinatie MER Aanvulling de leesbaarheid van het geheel niet.

¹⁹ Zie ook inspraakreactie bijlage 4 nummer 3